
ознака робить їх схожими з борговими цінними паперами. Друге, забезпечення іпотечним покриттям є визначальною ознакою для групи іпотечних цінних паперів.

Можна також відзначити, що застава повністю відповідає визначенню іпотечних цінних паперів, наданому у ст.3 Закону «Про цінні папери та фондовий ринок». Як додатковий аргумент вважаємо можливість заставної забезпечувати випуск інших іпотечних цінних паперів і виступати у даному випадку у якості іпотечного активу.

Деяка відмінність у порядку забезпечення різних видів іпотечних цінних паперів може бути сформульована так. Іпотечне покриття для сертифікатів та облігацій складається з групи іпотечних активів, і відповідно для заставної передбачений тільки один іпотечний актив.

З огляду на дані висновки можна зняти питання про правомірність віднесення заставної до групи іпотечних цінних паперів, і навпаки підкреслити, що застава є первісним іпотечним цінним папером.

Науковий керівник – Мінченко Раїса Миколаївна заслужений юрист України, зав. кафедри цивільного процесу Одеської національної юридичної академії д.ю.н., професор

ПРАВОВА ПРИРОДА МИРОВОЇ УГОДИ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

*Кваснікевич Ольга Андріївна,
студентка 3 курсу Львівського
державного університету
внутрішніх справ*

Актуальність визначення правової природи мирової угоди полягає в тому, що серед багатьох науковців, які займалися дослідженням інституту мирової угоди, таких як: Бортник О.Г., Гукасян Р.Е., Давиденко Д.А., Плюхіна М.А., Рожкова М.А., Лазарев С.В., Синайський В.І., Шершеневич Г.Ф., Комісаров К.І. та ін. виникли розбіжності у поглядах щодо правової природи мирової угоди.

Інститут мирової угоди досить складне правове явище, яке досліджується з метою досягнення більш точного поняття, що таке мирова угода, і яке її практичне значення і місце у правовій системі?

Тому між вищеназваними науковцями точиться дискусія, яку ж правову природу має мирова угода – матеріально-правову, процесуально-правову чи дуалістичну, яка поєднує в собі матеріальну та процесуальну природу.

У російській дореволюційній доктрині вважалося, що інститут мирової угоди має процесуально-правову природу. Так, Гукасян Р.Е. відстоював трактування мирової угоди, як угоди сторін про вирішення судового спору на вигідних для них умовах [1,29].

Пилехина Е.В. розглядала мирову угоду як судову угоду, яка тягне за собою припинення процесу на взамовигідних для сторін умовах [2,201].

Однак є такі науковці, які схиляються до думки, що правова природа мирової угоди є матеріально-правовою.

Такі науковці, як: Мейер Д.І., Шершеневич Г.Ф., Тютрюмов І.М., Синайський В.І., підтримували точку зору, згідно з якою мирова угода є цивільно-правовим договором і тому, як і будь-який договір, відноситься до матеріального, а не процесуального права. Мирова угода повинна бути обов'язково письмовою і відповідати формі договору.

В.І. Синайський виділяє такі цілі мирової угоди:

1. мирова угода спрямована на те, щоб спірні відносини шляхом взаємних поступок вважати безспірними;

2. мирова угода спрямована на те, щоб шляхом взаємних поступок застосувати право, хоча і безспірне, проте у виконанні якого існує сумнів [3,120].

Г.Ф. Шершеневич підкреслював, що мировій угоді властива двосторонність. Обов'язковою ознакою мирової угоди він називав взаємність поступок і де немає взаємності, там нема і мирової угоди, а є тільки дарування. Таку ж думку відстоював І.М. Тютрюмов, який вважав, що наявність поступок, які сторони роблять одна щодо одної відрізняє мирову угоду як від дарування, так і від простого визнання боргу чи прощення боргу [4,203].

Якщо ж говорити про мирову угоду на етапі її зародження, то в римському праві мирова угода поступово формувалася як договір, тому можна зробити висновок, що на етапі свого зародження мирова угода представляє собою інститут матеріального права(договір), який мав процесуальні наслідки (закриття провадження по справі).

Давиденко Д.Л. формує два види мирових угод: судові і позасудові. Так, в Італії, як зазначає Давиденко Д.Л., тільки 3-5% спорів розглядалися в судах, інші припинялися сторонами поза судом. При цьому в багатьох зарубіжних країнах у 80-90% випадках позасудового примирення оформлювалися мировою угодою [5,24].

Таке розмежування на «судові» і «позасудові» мирові угоди провели також Є.В. Васьковський, Є.А. Нефед'єв, Д.І. Азаревич.

Васьковський Є.В. дотримувався точки зору, згідно з якою судова мирова угода має такі самі властивості, що й звичайний договір, тільки форма її вчинення та процесуальні наслідки повинні визначатися нормами процесуального права [6,275].

Тому у дореволюційній процесуальній доктрині виділялися мирові угоди позасудові, тобто такі, що спрямовані на запобігання майбутньому позову, і судові (процесуальні)- спрямовані на припинення правовідносин, які вже стали предметом судового процесу. Зважаючи на те, що судові мирові угоди є договором, вони впливають і на провадження у справі (рух її), і цією стороною стикаються з правом процесуальним. Водночас судова мирова угода за своєю сутністю являє собою те ж саме, що і позасудова, а тому умови її дійсності мають обговорюватися за нормами матеріального права, і тільки форма вчинення та процесуальні наслідки повинні визначатися процесуальними нормами [7,47].

На мою думку, саме цей розподіл мирової угоди на «судову» і «позасудову» стає важливою підставою для виділення її дуалістичної природи.

Таким чином, одна група науковців вважає, що мирова угода має матеріально-правову природу, друга група схиляється до процесуально-правової природи, а третя група науковців відстоює позицію, що мирова угода поєднує у собі як матеріально-правову, так і процесуально-правову природу, тобто має дуалістичну(подвійну) природу.

Тимченко Г. називає мирову угоду складним правовим явищем, що стоїть на стику матеріального і процесуального права і вважає, що заперечувати наявність у мировій угоді матеріально-правових елементів безпідставно, оскільки спір, що розв'язується за її допомогою, виникає і закінчується у сфері саме матеріального права. Однак перенесений у процес спір набуває нового, процесуального значення. Врегулювання спору в сфері матеріального права не передбачає безпосередньо будь-яких процесуальних наслідків. Для цього необхідні відповідні процесуальні дії. Такими діями є затвердження мирової угоди судом і, як наслідок, припинення провадження у справі.

Отже, тільки сукупність двох юридичних фактів-цивільно-правової угоди і

ухвали судового органу, що затверджує її, складає мирову угоду. Це в свою чергу дає підстави говорити про подвійну природу мирової угоди [8,106].

Я схиляюся до думки, що мирова угода має дуалістичну правову природу, вважаю цю позицію найбільш обґрунтованою, і такою, що найбільш повно характеризує суть і практичне застосування мирової угоди.

Отже, підсумовуючи все вище сказане можна дійти висновку, що правовою природою мирової угоди є її дуалістична природа, тобто поєднання матеріально – правової та процесуально – правової природи, що найбільш точно відображає суть інституту мирової угоди.

Література:

1. Лукасян Р.Е. Проблема интереса в советском гражданском процессуальном праве: Автореф. Дис...д-ра юрид.наук.- Свердловск,1970.-187с.
- 2.Пилехина Е.В. Процессуальная форма судебных мировых соглашений // Правоведение.-2001.-№2.-С.197-207.
- 3.Синайський В.И. Русское гражданское право.-М.: Статут,2002.-638с.
- 4.Шершеневич Г.Ф. Курс гражданского права.- Тула: Автореф.,2001.-719с.
- 5.Давыденко Д.Л.Мировое соглашение как средство внесудебного урегулирования частноправовых споров: Дис.канд.юрид.наук:12.00.03.-М.,2004.-257с.
- 6.Васьковський Е.В. Учебник гражданского процесса.-М.,1914.-571с.
- 7.Бортнік О.Г. Мирова угода в цивільному судочинстві: Дис. канд.юрид. наук.12.00.03./Харківський національний ун-т внутрішніх справ.-Х.,2007.-190с.
- 8.Тимченко Г. Мирова угода в науці цивільного процесуального права// Право України.-2004.-№8.-С.104-107.

***Науковий керівник** - Навроцька Ю.В., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри цивільно –правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ*

СВОБОДА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПРИНЦИП ГОСПОДАРЮВАННЯ

***Козачук Микита Олександрович,**
здобувач кафедри господарського права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

Актуальність обраної теми зумовлена значенням свободи підприємницької діяльності для науково-технічного прогресу та економічного розвитку світової спільноти. Дослідження проблем свободи підприємницької діяльності сьогодні особливо важливе для України через повне ігнорування свободи підприємництва за командно-адміністративною системою радянської доби та гіперболізацію значення свободи у підприємницькій діяльності за перших років незалежності нашої держави. Враховуючи досвід та помилки минулого, наразі необхідним є переосмислення підходів до свободи підприємницької діяльності як явища.

Свобода – філософська категорія. У широкому філософському розумінні – це природний стан народу або окремої людини, який характеризується можливістю діяти на власний розсуд [1, 441].